

27 Μαΐου 2015

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Απαντήσεις Θεμάτων Πανελληνίων Εξετάσεων Ημερησίων Γενικών Λυκείων

Θέμα Α

Α1.

Το παράδειγμα αυτό παρακίνησε κάποιον παπουτσή να μάθει σ'ένα κοράκι τον ίδιο χαιρετισμό. Για πολύ καιρό μάταια κόπιαζε· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσή συνήθιζε να λέει: «Κρίμα στον κόπο μου! (ή: έχασα το λάδι και τον κόπο μου)».

.....
.....

Αν όμως τυχαία, όπως συμβαίνει συνήθως, χάσουν την εξουσία, τότε γίνεται αντιληπτό πόσο υπήρξαν στερημένοι από φίλους. Αυτό είναι που λένε ότι είπε ο Ταρκύνιος όταν ήταν εξόριστος: «Τότε κατάλαβα ποιους είχα πιστούς φίλους ποιους άπιστους, όταν δεν μπορούσα πια να ανταποδώσω τη χάρη ούτε σε εκείνους ούτε σε αυτούς».

.....
.....

Η Πορκία, η σύζυγος του Βρούτου, όταν έμαθε το σχέδιο του άντρα της να δολοφονήσει τον Καίσαρα (ή: για τη δολοφονία του Καίσαρα), ζήτησε ένα μαχαιράκι (ή: ξυράφι) μανικιουρίστα τάχα για να κόψει τα νύχια της και αυτοτραυματίστηκε μ' αυτό, καθώς της γλίστρησε δήθεν τυχαία. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρά (της) από τα ξεφωνητά των υπηρετριών, ήρθε για να τη μαλώσει, γιατί τάχα (κατά τη γνώμη του) είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα.

Θέμα Β

B1. α.

parem : pari

diu : diutius

inopes : inopum

hoc : haec

quos (το 1ο στο κείμενο) : quo

neutris : neuter

cultellum : cultelli

unguium : unques

se : mihi

eam: eius

B1β.

«Id exemplum sutōrem quendam incitavit»

→ **Ea exempla sutores quosdam incitaverunt/ ere**

B2.

docēret : **doctu**

respondēbat : **respondendo**

solēbat : **solentium**

perdidi : **perdam**

fit : **faciendus**

cecidērunt : **casuris**

fuerint : **sunto**

dixisse : **diceremur**

ferunt : **fert**

referre : **referre**

interficiendo : **interface**

cognovisset : **cognoscetis**

elapso : **elaberentur**

resecandōrum : **resecuerit**

obiurgandam : **obiurgavisse**

Θέμα Γ

Γ1α.

vocātus —→ **postquam (Brutus) vocatus est**

Η χρονική μετοχή **vocatus** είναι χρόνου παρακειμένου και δηλώνει το **προτερόχρονο** στο παρελθόν (γιατί εξαρτάται από το ρήμα «venit» που βρίσκεται σε χρόνο παρακείμενο). Επομένως αναλύεται σε πρόταση με τον χρονικό σύνδεσμο **postquam + οριστική παρακειμένου** που δηλώνει επίσης το προτερόχρονο.

Γ1β.

«Tum intellexi, quos fidos amīcos habuissem» —→ «**Quos fidos amīcos habui/habueram?**»

Γ1γ.

«Porcia, Bruti uxor, cultellum tonsorium poposcit» —→

Homines dicunt **Porciam**, Bruti **uxorem**, cultellum tonsorium **poposcisse**.

Γ1 δ.

«quod Tarquinium dixisse ferunt exulantem» —→ «**quod Tarquinius dixisse fertur exulans**»

Στη δοθείσα πρόταση το ειδικό απαρέμφατο **dixisse** βρίσκεται σε ετεροπροσωπία με το ρήμα **ferunt**. Αντικαθιστώντας το **ferunt** με το **fertur**, που είναι λεκτικό ρήμα μέσης φωνής, ως υποκείμενο τίθεται ο **Tarquinius** και υπάρχει ταυτοπροσωπία. Ωστόσο, δεν υπάρχει λατινισμός, αφού το *se* παραλείπεται, όταν έχουμε ρήματα λεκτικά ή δοξαστικά μέσης φωνής (*fertur*). Το φαινόμενο αυτό λέγεται άρση του λατινισμού.

Γ2 α.

« Id exemplum sutōrem quendam incitavit, ut corvum docēret parem salutatiōnem » →

« Id exemplum sutōrem quendam **incitat**, ut corvum **doceat** parem salutatiōnem »

Σύμφωνα με τους κανόνες της ακολουθίας των χρόνων στη δοθείσα περίοδο η δευτερεύουσα βουλητική εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (**doceret**) επειδή εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (**incitavit**) και δηλώνει σύγχρονο στο παρελθόν. Εφόσον θέτουμε το ρήμα **incitavit** σε ενεστώτα (**incitat**), τότε απαραίτητως το ρήμα της δευτερεύουσας τίθεται σε υποτακτική ενεστώτα (**doceat**) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2 β.

« Quodsi forte cecidērunt, tum intellegitur » →

α. Quodsi forte **caderent**, tum **intellegeretur**

β. Quodsi forte **cecidissent**, tum **intellectum esset**

Γ 2γ.

Brutus ad eam obiurgandam vēnit:

Οι τέσσερις τρόποι απόδοσης του σκοπού είναι:

α) causa/gratia + γενική γερουνδιακού, αφού στη δοθείσα πρόταση υπάρχει ήδη γερουνδιακή έλξη → **eius obiurgandae causā /gratia**

β) αιτιατική σουπίνο που δηλώνει το σκοπό → **eam obiurgatum**

γ) δευτερεύουσα τελική πρόταση → **ut eam obiurgaret**

δ) δευτερεύουσα αναφορική - τελική πρόταση → **qui eam obiurgaret**

(Για τις περιπτώσεις β, γ, δ να διευκρινιστεί ότι η σύνταξη μετατρέπεται σε ενεργητική)